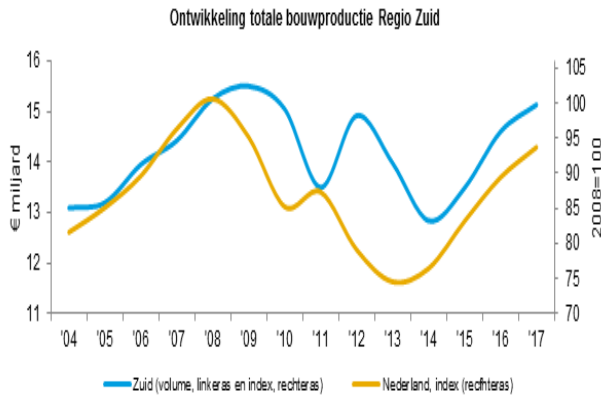

Samen met het EIB brengt Bouwend Nederland op BouwActueel alle relevante economische markt- en bedrijfsvoeringsinformatie voor leden bijeen. De website biedt inzicht in recente ontwikkelingen, prognoses en kengetallen bedrijfsvoering. Dit betreft zowel landelijke informatie als informatie voor de regio. Deze kwartaalrapportage biedt u inzicht in actueel economische ontwikkelingen voor uw regio en deelsector. Meer informatie vindt u op www.bouwendnederland.nl/bouwactueel.

Ontwikkeling bouwproductie

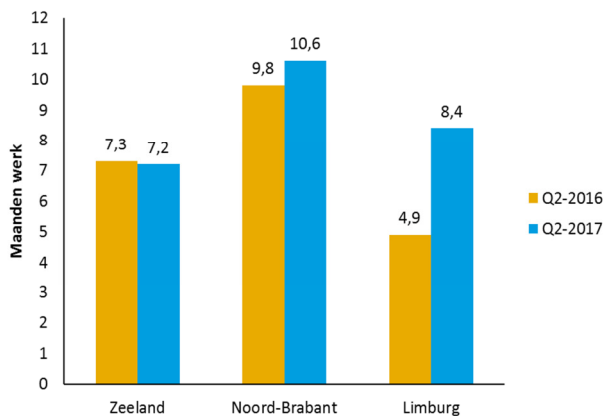

4,5% groei bouwproductie

De bouwproductie in de drie zuidelijke provincies van Nederland groeit in 2017 naar verwachting met 4,5%. Dit groeitempo is gelijk aan het landelijk gemiddelde. Hetzelfde groeipercentage geldt ook voor Limburg, terwijl de dynamiek in Noord-Brabant iets gunstiger is (+5,5%). In Zeeland daarentegen wordt een daling van de bouwproductie met 1% verwacht.

(Alle productiebedragen zijn in prijzen van 2015)

Orderportefeuilles

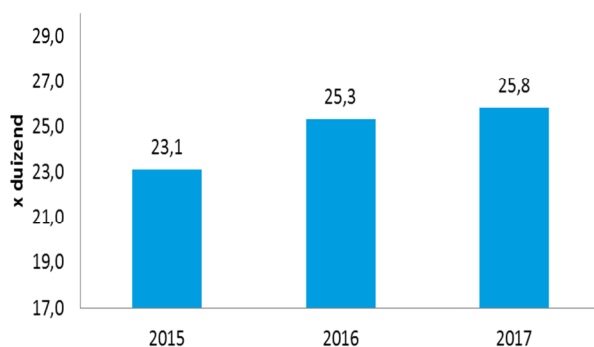

Wisselend beeld in de orderboeken

De ontwikkeling van de orderportefeuilles van bouwbedrijven in het zuiden verschilt per provincie. De bouwbedrijven in Zeeland kennen een gelijkblijvende werkvoorraad van rond de 7 maanden. In Noord-Brabant was de werkvoorraad in het tweede kwartaal van 2017 iets hoger dan in het tweede kwartaal van 2016. In beide perioden waren de orderboeken in Noord-Brabant beter gevuld dan in alle andere provincies. In Limburg is de werkvoorraad tussen het tweede kwartaal van 2016 en een jaar later bijna verdubbeld.

Ontwikkeling werkgelegenheid

Arbeidsvolume, dzd arbeidsjaren regio Zuid

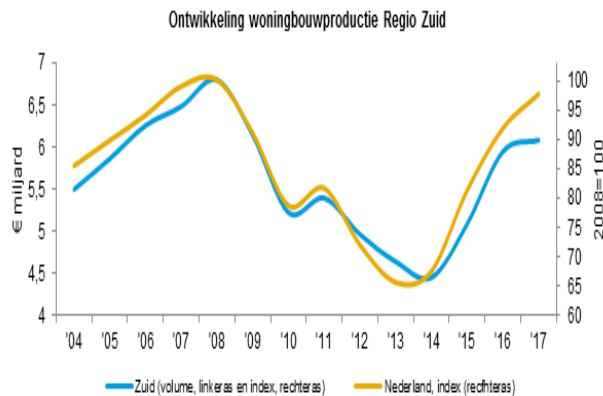
Beperkte groei werkgelegenheid

De werkgelegenheid in de uitvoerende bouw neemt dit jaar naar verwachting met 500 arbeidsjaren toe, dit komt neer op een groei van 2%. Deze toename is minder sterk dan het landelijke gemiddelde van 5%.

(Het betreft hier de werkgelegenheid van de uitvoerende bouw)

Ontwikkeling woningbouwproductie

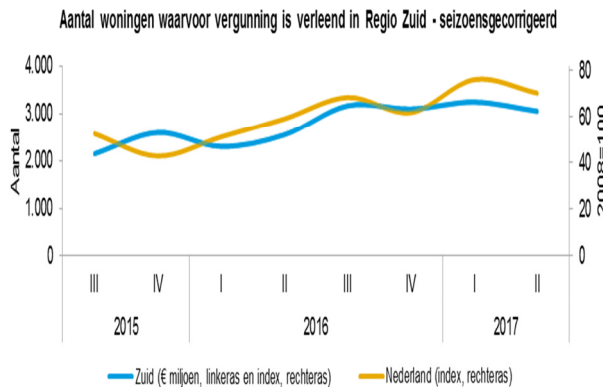

Woningbouwproductie* blijft achter

In de regio Zuid ligt de woningbouwproductie niet in lijn met de groei op nationaal niveau. De geraamde groei komt dit jaar uit op 1,5%. Het productievolume in deze regio bedraagt hiermee meer dan € 6 miljard, 23% van de landelijke productie in de woningbouw.

* Nieuwbouw, herstel en verbouw, onderhoud

Aantal vergunningen woningbouw

Vergunningverlening stabiel

Het aantal verleende vergunningen voor woningen bedroeg in de eerste helft van 2017 ruim 6.800. Ten opzichte van de tweede helft van 2016 bleef de vergunningverlening stabiel, terwijl deze in andere landsdelen met ten minste 10% is gegroeid (gecorrigeerd voor seizoensinvloeden). Ten opzichte van een jaar eerder lag het aantal vergunde woningen in de eerste helft van 2017 26% hoger. Deze stijging is iets minder sterk dan de gemiddelde landelijke groei van 33%. Tegenover de sterke toename in Noord-Brabant (43%) en Zeeland (33%) stond een forse daling in Limburg (-29%).

Woningbouwproductie per provincie

	Volume, € miljoen		
	2015	2016	2017
Zeeland	559	650	605
Noord-Brabant	3.380	3.980	3.995
Limburg	1.150	1.355	1.475
Totaal	5.089	5.985	6.075
Nederland	21.975	25.075	26.500

Bron: EIB

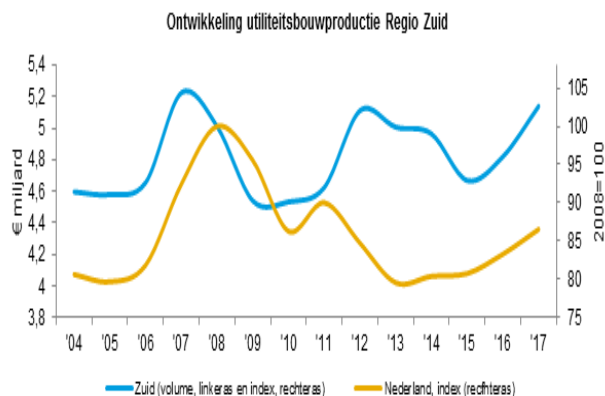
Zeer verschillende dynamiek in de provincies

De ontwikkeling van de woningbouwproductie in de drie provincies van landsdeel Zuid loopt in 2017 sterk uiteen. De woningbouw in Limburg behoort met een groei van 9% tot de best presterende regio's van het land. De productie in Noord-Brabant groeit daarentegen nauwelijks (+0,5%). In Zeeland, welke in 2015 en 2016 tot de twee sterkst groeiende provincies van het land behoorde, daalt het bouwvolume in 2017 met 7%.

Ontwikkeling utiliteitsbouwproductie

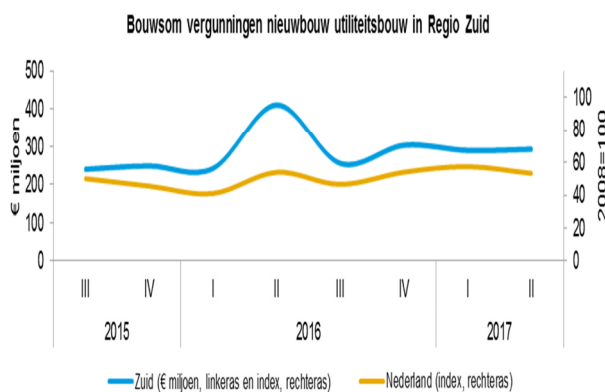

Utiliteitsbouwproductie* groeit sterk

De productie voor de utiliteitsbouw groeit in 2017 met 9,5%. Deze toename ligt fors boven het nationale groeicijfer van 5%. De regionale woningbouwproductie bedraagt 28% van de landelijke productie

* Nieuwbouw, herstel en verbouw, onderhoud

Bouwwolume vergunningen utiliteitsbouw

Daling vergunde bouwvolume

Het volume verleende vergunningen voor nieuwe gebouwen* lag in de eerste helft van 2017 11% lager dan een jaar eerder. Het landsdeel Zuid is het enige landsdeel waar het vergunde volume afgenomen is. Terwijl de vergunningverlening in Zeeland met 6% steeg, kromp deze in Noord-Brabant met 7% (als het in 2016 vergunde Amphia ziekenhuis niet in berekeningen wordt meegenomen, noteert Brabant overigens een stijging van 29%). In Limburg kromp de vergunningverlening met 25%.

*Prijsniveau 2016

Utiliteitsbouwproductie per provincie

	Volume, € miljoen		
	2015	2016	2017
Zeeland	413	455	480
Noord-Brabant	2.816	2.920	3.335
Limburg	1.441	1.460	1.485
Totaal	4.669	4.835	5.300
Nederland	17.500	18.075	18.950

Bron: EIB

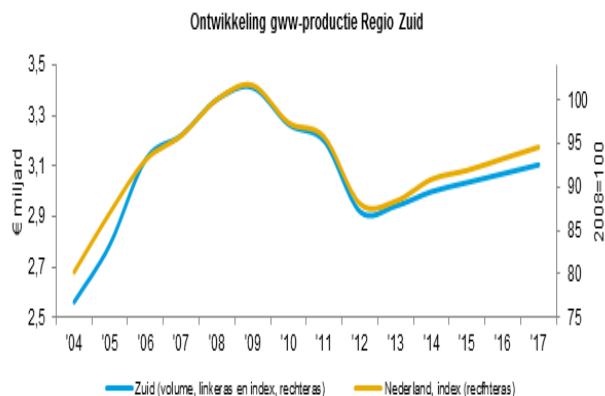
Forse groei Noord-Brabant

Noord-Brabant is met een groei van 14% koploper op het gebied van de utiliteitsbouw. In Zeeland stijgt het bouwvolume in 2017 iets sterker dan het landelijke gemiddelde (+5,5%). De provincie Limburg noteert een meer beperkte groei van 1,5%.

Ontwikkeling infraproductie

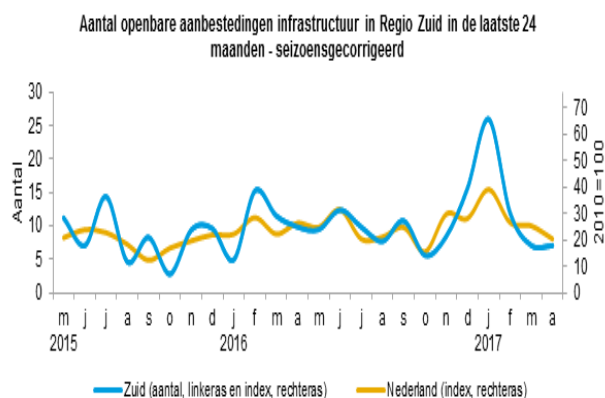

Gestage groei infraproductie*

De productie van gww-werken groeit in 2017 met 1,5% ten opzichte van het voorgaande jaar. Het landsdeel presteert daarmee gelijk aan het landelijke beeld. Het productievolume van de drie zuidelijke provincies komt door deze groei uit op € 3,1 miljard en is daarmee verantwoordelijk voor een vijfde van de totale infraproductie in 2017.

* Nieuwbouw en reconstructie, reparatie en onderhoud

Openbare aanbestedingen

Openbare aanbestedingen vrij stabiel

In het tweede kwartaal van 2017 zijn in het landsdeel 35 projecten openbaar aanbesteed, iets minder dan een jaar eerder (39). Afgezien van een uitschieter in het eerste kwartaal van dit jaar blijft het aantal aanbestedingen, gecorrigeerd voor seizoensinvloeden, in de laatste zes kwartalen vrij stabiel op 29-32 aanbestedingen per kwartaal.

Infraproductie per provincie

	Volume, € miljoen		
	2015	2016	2017
Zeeland	500	505	510
Noord-Brabant	1.820	1.845	1.870
Limburg	715	720	725
Totaal	3.035	3.070	3.105
Nederland	15.125	15.350	15.575

Bron: EIB

Sterkste groei in Noord-Brabant

De gww-productie in Noord-Brabant groeit iets sneller (1,5%) in vergelijking met Zeeland (1%) en Limburg (0,5%). Noord-Brabant is verantwoordelijk voor 60% van het bouwvolume in het landsdeel.